ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 1/2003

z dnia 16 grudnia 2002 r.

w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 83,

uwzględniając wniosek Komisji[1],

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego[2],

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego[3],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W celu ustanowienia systemu, który gwarantuje, że konkurencja na wspólnym rynku nie zostanie zakłócona, art. 81 i 82 Traktatu muszą być skutecznie i jednolicie stosowane we Wspólnocie. Rozporządzenie Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwsze rozporządzenie wprowadzające w życie art. 81 i 82[*] Traktatu[4], umożliwiło rozwój wspólnotowej polityki konkurencji, co pomogło upowszechnić kulturę konkurencji w obrębie Wspólnoty. Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednak, że rozporządzenie to powinno zostać zastąpione przepisami prawnymi, które mają na celu sprostanie wyzwaniom zintegrowanego rynku i przyszłemu poszerzeniu Wspólnoty.

(2) W szczególności, konieczne jest ponowne rozważenie uzgodnień dotyczących stosowania wyłączeń spod zakazu porozumień, które ograniczają konkurencję, ustanowionych w art. 81 ust. 3 Traktatu. Na mocy art. 83 ust. 2 lit. b) Traktatu należy w tym względzie wziąć pod uwagę potrzebę zapewnienia skutecznego nadzoru z jednej strony i uproszczenia w możliwie najszerszym zakresie procedur administracyjnych z drugiej strony.

(3) Scentralizowany system ustanowiony rozporządzeniem nr 17 nie zapewnia już równowagi w realizacji tych dwóch celów. Utrudnia on stosowanie wspólnotowych reguł konkurencji przez sądy i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich, zaś obowiązujący system zgłoszeń uniemożliwia Komisji skoncentrowanie zasobów na przeciwdziałaniu najpoważniejszym naruszeniom konkurencji. Ponadto system ten nakłada na przedsiębiorstwa znaczące koszty.

---

[1] Dz.U. C 365 E z 19.12.2000, str. 284.
[2] Dz.U. C 72 E z 21.3.2002, str. 305
[3] Dz.U. C 155 z 29.5.2001, str. 73
[*] Tytuł rozporządzenia nr 17 został dostosowany w celu uwzględniania zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 i 86 Traktatu.
[4] Dz.U. 13 z 21.2.1962, str. 204/62. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1216/1999 (Dz.U. L 148 z 15.6.1999, str.5).

(4) Obecny system należy zatem zastąpić systemem bezpośrednio stosowanych wyłączeń, w którym organy ochrony konkurencji oraz sądy Państw Członkowskich są uprawnione do stosowania nie tylko art. 81 ust. 1 i art. 82 Traktatu, mających bezpośrednią skuteczność na mocy orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, lecz także art. 81 ust. 3 Traktatu.

(5) W celu zapewnienia skutecznego stosowania wspólnotowych reguł konkurencji i jednoczesnego przestrzegania podstawowych praw do obrony, rozporządzenie niniejsze powinno określać podmiot, na którym spoczywa ciężar przeprowadzenia dowodu naruszenia art. 81 i 82 Traktatu. Jest obowiązkiem strony lub organu zarzucającego naruszenie art. 81 ust. 1 i 82 Traktatu udowodnienie zgodnie z wymaganym standardem prawnym zaistnienia tego naruszenia. Jest obowiązkiem przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw powołującego się na prawo do obrony wobec zarzutu naruszenia wykazanie zgodnie z wymaganym standardem prawnym, że warunki skorzystania z takiej obrony są spełnione. Niniejsze rozporządzenie nie wpływa ani na krajowe przepisy dotyczące standardu dowodów, ani na obowiązki organów ochrony konkurencji i sądów Państw Członkowskich odnoszące się do ustalenia stosownych okoliczności sprawy, pod warunkiem, że przepisy te i zobowiązania są zgodne z ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego.

(6) W celu zagwarantowania, że wspólnotowe reguły konkurencji są skutecznie stosowane, organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich powinny w większym stopniu uczestniczyć w ich stosowaniu. W tym celu organy te powinny być uprawnione do stosowania prawa wspólnotowego.

(7) Sądy krajowe mają do odegrania zasadniczą rolę w dziedzinie stosowania wspólnotowych reguł konkurencji. Kiedy rozstrzygają spór między podmiotami prywatnymi, chronią prawa przedmiotowe na mocy prawa wspólnotowego, na przykład przyznając odszkodowanie poszkodowanym. Rola sądów krajowych w takim przypadku uzupełnia rolę organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich. Dlatego sądy powinny być uprawnione do pełnego stosowania art. 81 i 82 Traktatu.

(8) W celu zapewnienia skutecznego stosowania wspólnotowych reguł konkurencji i właściwego funkcjonowania mechanizmów współpracy zawartych w niniejszym rozporządzeniu, konieczne jest zobowiązanie organów ochrony konkurencji i sądów Państw Członkowskich do stosowania również art. 81 i 82 Traktatu wtedy, gdy stosują krajowe prawo konkurencji w odniesieniu do porozumień i praktyk, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi. W celu stworzenia jednakowych warunków dla porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw i praktyk uzgodnionych na rynku wewnętrznym, konieczne jest również określenie zgodnie z art. 83 ust. 2 lit. e) relacji między krajowymi przepisami prawnymi i wspólnotowym prawem konkurencji. Dla osiągnięcia tego celu konieczne jest zastrzeżenie, że stosowanie krajowego prawa konkurencji do porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu nie może prowadzić do zakazu takich porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych, jeżeli nie są one również zakazane na podstawie wspólnotowego prawa konkurencji. Pojęcia porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych są autonomicznymi pojęciami z dziedziny wspólnotowego prawa konkurencji, których interpretacji dokonały sądy wspólnotowe, i obejmują uzgadnianie zachowań przedsiębiorstw na rynku. Niniejsze rozporządzenie nie powinno ograniczać Państw Członkowskich w przyjmowaniu i stosowaniu na swoim terytorium bardziej rygorystycznych krajowych przepisów prawa konkurencji, które zakazują lub nakładają sankcje na jednostronne praktyki stosowane przez przedsiębiorstwa. Te bardziej rygorystyczne krajowe przepisy prawne mogą

zawierać przepisy, które zakazują lub nakładają sankcje za zachowania antykonkurencyjne stosowane wobec przedsiębiorstw uzależnionych ekonomicznie. Ponadto, rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do krajowych przepisów prawnych nakładających sankcje karne na osoby fizyczne, z wyłączeniem sankcji, które stosowane są jako środek wdrażania reguł konkurencji mających zastosowanie wobec przedsiębiorstw.

(9) Art. 81 i 82 Traktatu mają na celu ochronę konkurencji na rynku. Niniejsze rozporządzenie, które zostało przyjęte w celu wprowadzenia w życie tych postanowień Traktatu, nie wyklucza wprowadzenia w życie na terytorium Państw Członkowskich krajowego ustawodawstwa, chroniącego pozostałe uzasadnione interesy, pod warunkiem, że takie ustawodawstwo jest zgodne z ogólnymi zasadami i innymi przepisami prawa wspólnotowego. W takim zakresie, w jakim to ustawodawstwo krajowe służy głównie realizacji celu odmiennego niż ochrona konkurencji na rynku, organy ochrony konkurencji i sądy Państw Członkowskich mogą stosować takie ustawodawstwo na własnym terytorium. Państwa Członkowskie mogą odpowiednio na mocy niniejszego rozporządzenia, wprowadzić w życie na własnym terytorium ustawodawstwo krajowe, które zakazuje lub nakłada sankcje za działania nieuczciwych praktyk handlowych, czy to jednostronne, czy wynikające z zawartej umowy. Takie ustawodawstwo ma szczególny cel, bez względu na rzeczywisty lub przypuszczalny wpływ takich działań na konkurencję na rynku. W szczególności odnosi się to do ustawodawstwa, które zabrania przedsiębiorstwom nakładania na, uzyskiwania lub usiłowania uzyskania od partnerów handlowych nieuzasadnionych, nieproporcjonalnych lub nieadekwatnych do okoliczności postanowień i warunków umownych.

(10) Rozporządzenia takie jak 19/65/EWG[5], (EWG) nr 2821/71[6], (EWG) nr 3976/87[7], (EWG) nr 1534/91 [8] lub (EWG) nr 479/92[9] upoważniają Komisję do stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu w drodze rozporządzenia do pewnych kategorii porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw i praktyk uzgodnionych. W dziedzinach określonych przez takie rozporządzenia Komisja przyjęła i może przyjmować nadal rozporządzenia o tak zwanych

[5] Rozporządzenie Rady nr 19/65/EWG z dnia 2 marca 1965 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 (Tytuły rozporządzeń zostały dostosowane w celu uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 ust. 3 Traktatu) Traktatu do pewnych kategorii porozumień i praktyk uzgodnionych (Dz.U. 36 z 6.3.1965, str. 533). Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1215/1999 (Dz.U. L 148 z 15.6.1999, str.1).

[6] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2821/71 z dnia 20 grudnia 1971 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 (Tytuły rozporządzeń zostały dostosowane w celu uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 ust. 3 Traktatu) Traktatu do kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych (Dz.U. L 285 z 29.12.1971, str. 46). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 1994 r.

[7] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3976/87 z dnia 14 grudnia 1987 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 (Tytuły rozporządzeń zostały dostosowane w celu uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 ust. 3 Traktatu) Traktatu do pewnych kategorii porozumień i praktyk uzgodnionych w sektorze transportu lotniczego (Dz.U. L 374 z 31.12.1987, str. 9). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 1994 r.

[8] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1534/91 z dnia 31 maja 1991 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 (Tytuły rozporządzeń zostały dostosowane w celu uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 ust. 3 Traktatu) Traktatu do niektórych kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych w sektorze ubezpieczeniowym (Dz.U. L 143 z 7.6.1991, str. 1).

[9] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 479/92/WE z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 (Tytuły rozporządzeń zostały dostosowane w celu uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 ust. 3 Traktatu) Traktatu do pewnych kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych pomiędzy towarzystwami żeglugi liniowej (konsorcja) (Dz.U. L 55 z 29.2.1992, str. 3). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 1994 r.

wyłączeniach „grupowych”, na mocy których art. 81 ust. 1 Traktatu nie ma zastosowania do pewnych kategorii porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych. Jeżeli jednak takie porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione objęte wspomnianymi rozporządzeniami mają skutki niezgodne z art. 81 ust. 3 Traktatu, to Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich powinny być uprawnione do odmowy w określonych przypadkach prawa do korzystania z przepisów rozporządzenia o wyłączeniu grupowym.

(11) W celu zapewnienia, że postanowienia Traktatu są stosowane, Komisja powinna mieć możliwość wydawania decyzji skierowanych do przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw w celu doprowadzenia do zaprzestania naruszeń art. 81 i 82 Traktatu. Jeżeli istnieje uzasadniony interes, Komisja powinna mieć możliwość wydania decyzji stwierdzającej naruszenie przepisów w przeszłości, nawet bez nakładania grzywny. Niniejsze rozporządzenie powinno również zawierać wyraźne przepisy określające uprawnienia Komisji w zakresie wydawania decyzji nakazującej zastosowanie środków tymczasowych, które zostały uznane za dopuszczalne przez Trybunał Sprawiedliwości.

(12) Niniejsze rozporządzenie powinno zawierać wyraźne przepisy dotyczące uprawnień Komisji do stosowania środków zaradczych, behawioralnych lub strukturalnych, jakie są konieczne dla skutecznego doprowadzenia do zaprzestania naruszeń, mając na względzie zasadę proporcjonalności. Środki strukturalne powinny być stosowane jedynie, jeżeli nie są dostępne żadne równie skuteczne środki behawioralne lub, gdy równie skuteczne środki behawioralne byłyby bardziej uciążliwe dla określonego przedsiębiorstwa, niż środki strukturalne. Zmiany dotyczące struktury przedsiębiorstwa, która istniała przed naruszeniem, będą proporcjonalne wyłącznie wtedy, gdy występuje znaczne ryzyko trwania lub powtórzenia naruszenia spowodowanego samą strukturą przedsiębiorstwa.

(13) Jeżeli w trakcie postępowania mogącego prowadzić do stwierdzenia istnienia porozumienia lub zakazanych praktyk, przedsiębiorstwa przedstawiają Komisji zobowiązania uwzględniające zastrzeżenia Komisji, Komisja powinna mieć możliwość wydania decyzji, która czyni te zobowiązania wiążącymi dla zainteresowanych przedsiębiorstw. Decyzje Komisji powinny stwierdzać, że nie ma już podstaw do jej działania, bez rozstrzygania, czy w ogóle zaszło lub nadal zachodzi naruszenie. Decyzje w sprawie zobowiązań pozostają bez uszczerbku dla uprawnień organów ochrony konkurencji i sądów Państw Członkowskich w zakresie stwierdzania naruszenia i rozstrzygania w sprawie. Decyzje w sprawie zobowiązań nie dotyczą spraw, w których Komisja zamierza nałożyć grzywnę.

(14) W wyjątkowych wypadkach, jeżeli interes publiczny Wspólnoty tego wymaga, zasadnym może być wydanie przez Komisję decyzji o charakterze deklaratoryjnym, stanowiącej, że zakaz z art. 81 i 82 Traktatu nie ma zastosowania, w celu uczynienia prawa jaśniejszym i zapewnienia jego jednolitego stosowania na całym obszarze Wspólnoty, w szczególności w odniesieniu do nowych typów porozumień i praktyk, które nie zostały stwierdzone w istniejącym orzecznictwie i praktyce administracyjnej.

(15) Komisja i organy ochrony konkurencji w Państwach Członkowskich powinny wspólnie stworzyć sieć organów władzy publicznej stosujących w ścisłej współpracy wspólnotowe reguły konkurencji. W tym celu konieczne jest stworzenie mechanizmów służących informacji i konsultacji. Dalsze formy współpracy w ramach tej sieci zostaną ustalone i skorygowane przez Komisję w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi.

(16) Nie naruszając stosownych przepisów krajowych, wymiana informacji i ich wykorzystanie jako dowodu w postępowaniu powinno być możliwe między członkami sieci, nawet jeżeli informacje te są poufne. Informacje takie mogą być wykorzystywane w związku ze stosowaniem art. 81 i 82 Traktatu, jak również w związku z równoległym stosowaniem krajowego prawa konkurencji, pod warunkiem że to wykorzystanie informacji odnosi się do tej samej sprawy i nie prowadzi do odmiennego rozstrzygnięcia. Jeżeli w wyniku wymiany informacji otrzymujący ją organ wykorzystuje ją do nałożenia sankcji na przedsiębiorstwa, jedynym ograniczeniem w wykorzystania tych informacji jest zobowiązanie do wykorzystania ich do celów, dla których zostały zebrane, biorąc pod uwagę fakt, że sankcje nałożone na przedsiębiorstwa są tego samego rodzaju we wszystkich systemach. Prawo do obrony przysługujące przedsiębiorstwom w różnych systemach może zostać uznane za wystarczająco równoważne. Jednakże w odniesieniu do osób fizycznych, rodzaje sankcji mogą być zasadniczo odmienne w różnych systemach. W takich przypadkach konieczne jest zapewnienie, że informację można wykorzystać tylko jeżeli uzyskano ją w sposób , który gwarantuje ten sam stopień ochrony prawa do obrony dla osób fizycznych jaki przewidziany jest regułami krajowymi organu otrzymującego informacje.

(17) Jeżeli reguły konkurencji mają być stosowane jednolicie, przy jednoczesnym zarządzaniu siecią w możliwie najlepszy sposób, jest sprawą zasadniczą zachowanie zasady, że organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich są automatycznie pozbawione swych kompetencji, jeżeli Komisja rozpocznie własne postępowanie w sprawie. Jeżeli organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego prowadzi już postępowanie w sprawie, a Komisja zamierza wszcząć postępowanie, Komisja powinna dołożyć wszelkiej staranności, aby wszcząć postępowanie tak szybko jak to możliwe. Przed wszczęciem postępowania Komisja powinna zasięgnąć opinii zainteresowanych organów krajowych.

(18) W celu zapewnienia, że sprawy są prowadzone przez najbardziej właściwe organy należące do sieci, należy wprowadzić ogólny przepis zezwalający organom ochrony konkurencji na zawieszanie lub umarzanie sprawy na tej podstawie, że prowadzi ją inny organ lub też, że inny organ już ją zakończył, a celem takiego rozwiązania jest prowadzenie danej sprawy przez jeden tylko organ. Zastrzeżenie to nie powinno ograniczać uprawnienia Komisji do odmowy wszczęcia postępowania z uwagi na brak interesu wspólnotowego, ponieważ zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Komisja może odmówić wszczęcia postępowania, nawet jeżeli żaden inny organ ochrony konkurencji nie wykazał zamiaru zajęcia się sprawą.

(19) Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących, powołany na mocy rozporządzenia nr 17, działa w zadowalający sposób. Będzie on mógł wypełniać swoje funkcje również w ramach nowego zdecentralizowanego systemu. Konieczne jest dlatego bazowanie na regułach ustanowionych rozporządzeniem nr 17, przy jednoczesnej poprawie skuteczności działań organizacyjnych. W tym celu wskazane byłoby umożliwienie zgłaszania uwag w ramach procedury pisemnej. Komitet Doradczy powinien także mieć możliwość działania jako forum dyskusyjne w odniesieniu do spraw prowadzonych przez organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich, by wspomagać jednolite stosowanie wspólnotowych reguł konkurencji.

(20) Komitet Doradczy powinien składać się z przedstawicieli organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich. Na posiedzenia, podczas których dyskutowane są sprawy o charakterze ogólnym, Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczania

dodatkowego przedstawiciela. Nie ogranicza to możliwości powoływania przez członków Komitetu innych ekspertów z Państw Członkowskich.

(21) Jednolite stosowanie reguł konkurencji wymaga również ustalenia sposobu współpracy między sądami Państw Członkowskich i Komisją. Ma to znaczenie dla wszystkich sądów Państw Członkowskich, które stosują art. 81 i 82 Traktatu, orzekających w procesach sądowych między podmiotami prywatnymi, orzekających jako organy stosujące prawo w interesie publicznym lub sądy odwoławcze. W szczególności sądy krajowe powinny mieć możliwość zwrócenia się do Komisji z prośbą o informację lub o opinię w sprawach dotyczących stosowania wspólnotowego prawa konkurencji. Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich powinny mieć również możliwość przedstawiania pisemnych lub ustnych uwag sądom powołanym do stosowania art. 81 i 82 Traktatu. Uwagi te powinny być składane zgodnie z krajowymi przepisami procesowymi i ustaloną praktyką, z uwzględnieniem ochrony praw stron. Dlatego należy podjąć starania mające na celu zapewnienie, że Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich są w wystarczającym stopniu informowane o postępowaniach toczących się w sądach krajowych.

(22) W celu zapewnienia przestrzegania zasad pewności prawnej oraz jednolitego stosowania wspólnotowych reguł konkurencji w ramach systemu kompetencji równoległych, należy unikać wydawania sprzecznych decyzji. Dlatego konieczne jest wyjaśnienie, w oparciu o orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, wpływu decyzji i postępowań Komisji na orzeczenia sądów i decyzje organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich. Wydane przez Komisję decyzje w sprawie zobowiązań nie wpływają na uprawnienia sądów i organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich do stosowania art. 81 i 82 Traktatu.

(23) Komisja powinna posiadać uprawnienia na obszarze Wspólnoty do żądania dostarczenia jej informacji, które są konieczne do wykrycia każdego porozumienia, decyzji lub praktyki uzgodnionej, zakazanej na mocy art. 81 Traktatu bądź nadużywania pozycji dominującej zakazanego na mocy art. 82 Traktatu. Przedsiębiorstwa stosujące się do decyzji Komisji, nie mogą być zmuszone do przyznania się, że dokonały naruszenia, jednak w każdym przypadku są oni zobowiązani do udzielenia odpowiedzi na pytania odnośnie do faktów i dostarczenia dokumentów nawet, jeżeli te informacje mogą być wykorzystane do dokonania ustaleń dotyczących zaistnienia naruszenia na niekorzyść tych lub innych przedsiębiorstw.

(24) Komisja powinna również posiadać uprawnienia do przeprowadzania kontroli, które są konieczne do wykrycia każdego porozumienia, decyzji lub praktyki uzgodnionej zakazanej na mocy art. 81 Traktatu lub każdego nadużycia pozycji dominującej zakazanego na mocy art. 82 Traktatu. Organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich powinny aktywnie współdziałać w wykonywaniu tych uprawnień.

(25) Wykrycie naruszeń reguł konkurencji staje się coraz trudniejsze, dlatego w celu skutecznej ochrony konkurencji należy wzmocnić uprawnienia dochodzeniowe Komisji. W szczególności Komisja powinna posiadać uprawnienia do przesłuchiwania wszelkich osób, które mogą posiadać użyteczne informacje i rejestrowania złożonych oświadczeń. W trakcie kontroli urzędnicy upoważnieni przez Komisję powinni mieć uprawnienia do nakładania pieczęci na czas konieczny dla dokonania kontroli. Zasadniczo pieczęcie nie powinny być nakładane na dłużej niż 72 godziny. Urzędnicy upoważnieni przez Komisję powinni również posiadać uprawnienia do żądania każdej informacji odnoszącej się do przedmiotu sprawy i celu kontroli.

(26) Doświadczenie wskazuje, że istnieją przypadki, gdy dokumenty handlowe są przechowywane w domach dyrektorów lub innych osób pracujących dla przedsiębiorstwa. Dlatego w celu zapewnienia skuteczności kontroli, urzędnicy i inne osoby upoważnione przez Komisję powinni posiadać uprawnienia do wkraczania do wszelkich pomieszczeń, włącznie z domami prywatnymi, w których mogą być przechowywane dokumenty handlowe. Jednakże wykorzystanie tego ostatniego uprawnienia powinno być możliwe po uzyskaniu zgody organu sądowego.

(27) Bez uszczerbku dla orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, zasadne jest ustalenie zakresu kontroli, którą mogą prowadzić krajowe organy sądowe, w przypadku gdy wydają one zgodę, na podstawie prawa krajowego, w tym jako środek zapobiegawczy, na udzielenie pomocy przez organy egzekwujące wykonanie prawa, w celu przezwyciężenia możliwego oporu ze strony przedsiębiorstwa lub wykonania decyzji o przeprowadzeniu kontroli w pomieszczeniach niezwiązanych z działalnością handlową. Z orzecznictwa wspólnotowego wynika, że krajowe organy sądowe mogą w szczególności prosić Komisję o dalsze informacje potrzebne im do prowadzenia kontroli, a w przypadku ich braku mogą odmówić wydania zgody. Orzecznictwo potwierdza również kompetencje sądów krajowych w dziedzinie kontroli stosowania przepisów krajowych regulujących użycie środków przymusu.

(28) Aby pomóc organom ochrony konkurencji Państw Członkowskich skutecznie stosować art. 81 i 82 Traktatu, wskazane jest umożliwienie im wzajemnego wspomagania się poprzez przeprowadzanie kontroli i stosowanie innych środków prowadzących do zbadania okoliczności sprawy.

(29) Zgodność z art. 81 i 82 Traktatu i wypełnianie zobowiązań nałożonych na przedsiębiorstwa i związki przedsiębiorstw na mocy niniejszego rozporządzenia powinno być egzekwowane za pomocą grzywien i okresowych kar pieniężnych. W tym celu należy także ustalić stosowne wymiary grzywien za naruszenie przepisów proceduralnych.

(30) W celu zapewnienia skutecznego ściągania grzywien nałożonych na związki przedsiębiorstwa za naruszenia, jakich się dopuściły, konieczne jest ustalenie warunków, na jakich Komisja może domagać się zapłaty grzywien od członków związku w przypadku, gdy związek nie jest wypłacalny. Czyniąc to, Komisja powinna brać pod uwagę względną wielkość przedsiębiorstw należących do związku, w szczególności sytuację małych i średnich przedsiębiorstw. Zapłata grzywny przez jednego lub kilku członków związku pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które zapewniają ściąganie kwot płatnych przez innych członków związku.

(31) Przepisy dotyczące terminów przedawnienia dla nakładania grzywien i okresowych kar pieniężnych zostały ustanowione w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2988/74[10], które również dotyczy kar w dziedzinie transportu. W systemie uprawnień równoległych działania, które mogą przerwać bieg przedawnienia, powinny obejmować kroki proceduralne podjęte samodzielnie przez właściwe organy ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego. W celu wyjaśnienia ram prawnych, rozporządzenie (EWG) nr 2988/74 powinno zatem zostać zmienione, aby zapobiec jego stosowaniu do spraw objętych niniejszym rozporządzeniem, zaś

[10] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2988/74 z dnia 26 listopada 1974 r. dotyczące okresów przedawnień w postępowaniach i wykonywaniu sankcji zgodnie z regułami Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej dotyczącymi transportu i konkurencji (Dz.U. L 319 z 29.11.1974, str. 1)

niniejsze rozporządzenie powinno zawierać postanowienia w sprawie terminów przedawnienia.

(32) Zainteresowanym przedsiębiorstwom powinno udzielić się prawa wysłuchania przez Komisję, strony trzecie, których interesów może dotyczyć decyzja, powinny mieć możliwość uprzedniego przedłożenia własnych uwag, zaś podjęte decyzje powinny zostać podane do wiadomości publicznej. W celu zapewnienia zainteresowanym przedsiębiorstwom prawa do obrony, w szczególności prawa dostępu do akt, istotne jest, aby tajemnica handlowa podlegała ochronie. Podobnie należy chronić poufność informacji wymienianych w obrębie sieci.

(33) Ponieważ wszelkie decyzje podejmowane przez Komisję na mocy niniejszego rozporządzenia zgodnie z Traktatem podlegają kontroli Trybunału Sprawiedliwości, Trybunał Sprawiedliwości powinien zgodnie z art. 229 Traktatu otrzymać nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do decyzji, na mocy których Komisja nakłada grzywny lub okresowe kary pieniężne.

(34) Zasady ustanowione w art. 81 i 82 Traktatu, stosowane na mocy rozporządzenia nr 17, przyznały wiodącą rolę organom Wspólnoty. Tę wiodącą rolę należy utrzymać, jednocześnie ściślej włączając Państwa Członkowskie do stosowania wspólnotowych reguł konkurencji. Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, ustanowionymi w art. 5 Traktatu, niniejsze rozporządzenie obejmuje swoim zakresem przedmiotowym jedynie kwestie konieczne dla osiągnięcia jego celu, którym jest umożliwienie skutecznego stosowania wspólnotowych reguł konkurencji.

(35) W celu właściwego stosowania wspólnotowego prawa konkurencji, Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć i upoważnić do stosowania art. 81 i 82 Traktatu podmioty działające jako organy stosujące prawo w interesie publicznym. Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczania zarówno organów administracyjnych, jak i sądowych do wykonywania różnych zadań przyznanych organom ochrony konkurencji na mocy niniejszego rozporządzenia. Niniejsze rozporządzenie uznaje różnorodność, jaka istnieje w systemach władzy wykonawczej Państw Członkowskich. Przepisy art. 11 ust. 6 niniejszego rozporządzenia powinny być stosowane do wszystkich organów ochrony konkurencji. Jako wyjątek od tej ogólnej reguły, tam gdzie organy prokuratorskie wnoszą sprawę przed odrębny organ sądowniczy, art. 11 ust. 6 powinien być stosowany do organu prokuratorskiego z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 35 ust. 4 niniejszego rozporządzenia. Jeżeli warunki te nie zostaną spełnione, powinno się stosować regułę ogólną. W każdym razie art. 11 ust. 6 nie powinno się stosować do sądów, o ile działają jako sądy odwoławcze.

(36) Zgodnie z przyjętym orzecznictwem jasno stanowiącym, że reguły konkurencji stosuje się do transportu, sektor ten powinien być przedmiotem przepisów proceduralnych niniejszego rozporządzenia. Rozporządzenie Rady nr 141 z dnia 26 listopada 1962 r. wyłączające stosowanie rozporządzenia nr 17 do sektora transportu [11] powinno więc zostać uchylone, a rozporządzenia (EWG) nr 1017/68[12], (EWG) nr 4056/86[13] i (EWG) nr 3975/87[14] powinny zostać zmienione, aby skreślić niektóre zawarte w nich przepisy proceduralne.

---

[11] Dz.U. 124 z 28.11.1962, str. 2751/62; rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem nr 1002/67/EWG (Dz.U. 306 z 16.12.1967, str. 1)

[12] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1017/68 z dnia 19 lipca 1968 r. wprowadzające reguły konkurencji do transportu kolejowego, drogowego i żeglugi śródlądowej (Dz.U. L 175 z 23.7.1968, str. 1). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 1994 r.

[13] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 4056/86 z dnia 22 grudnia 1986 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 81 i 82 (Tytuł rozporządzenia został dostosowany w celu uwzględnienia zmiany numeracji

(37) Niniejsze rozporządzenie respektuje podstawowe prawa i uznaje zasady przyjęte w szczególności w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej. Niniejsze rozporządzenie powinno być odpowiednio interpretowane i stosowane zgodnie z tymi zasadami i prawami.

(38) Pewność prawa dla przedsiębiorstw działających na podstawie wspólnotowych reguł konkurencji przyczynia się do promocji innowacyjności i inwestycji. Jeżeli sprawy powodują powstanie autentycznej niepewności z powodu obecnej nowelizacji lub nierozwiązanych kwestii w odniesieniu do stosowania tych reguł, poszczególne przedsiębiorstwa mogą uzyskać nieformalne wytyczne od Komisji. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla uprawnienia Komisji do udzielania takich nieformalnych wytycznych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

ZASADY

Artykuł 1

Stosowanie art. 81 i 82 Traktatu

1. Porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione, o których mowa w art. 81 ust. 1 Traktatu, które nie spełniają warunków określonych w art. 81 ust. 3 Traktatu, są zakazane, bez konieczności podejmowania w tym celu uprzedniej decyzji.

2. Porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione, o których mowa w art. 81 ust. 1 Traktatu, które spełniają warunki określone w art. 81 ust. 3 Traktatu, nie są zakazane, bez konieczności podejmowania w tym celu uprzedniej decyzji.

3. Nadużywanie pozycji dominującej, o którym mowa w art. 82 Traktatu jest zakazane, bez konieczności podejmowania w tym celu uprzedniej decyzji.

Artykuł 2

Ciężar dowodu

W każdym krajowym lub wspólnotowym postępowaniu w sprawie stosowania art. 81 i 82 Traktatu, ciężar udowodnienia naruszenia art. 81 ust. 1 lub art. 82 Traktatu spoczywa na stronie lub organie zarzucającym naruszenie. Przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw ubiegający się o wyłączenie na mocy art. 81 ust. 3 Traktatu ma obowiązek udowodnienia, że przesłanki określone w tym przepisie są spełnione.

Artykuł 3

---

artykułów Traktatu WE, zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie było do art. 85 i 86 Traktatu) Traktatu do transportu morskiego (Dz.U. L 378 z 31.12.1986, str. 4). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 1994 r.

[14] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3975/87/EWG z dnia 14 grudnia 1987 r. ustanawiające procedurę stosowania reguł konkurencji do przedsiębiorstw w sektorze transportu lotniczego (Dz.U. L 374 z 31.12.1987, str. 1). Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (EWG) nr 2410/92/EWG (Dz.U. L 240 z 24.8.1992, str. 18).

Związek między art. 81 i 82 Traktatu a krajowym prawem konkurencji

1. Jeżeli organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich lub krajowe sądy stosują krajowe prawo konkurencji do porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyk uzgodnionych w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi w rozumieniu tego przepisu, stosują również art. 81 Traktatu do takich porozumień, decyzji lub praktyk uzgodnionych. W przypadkach, gdy organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich lub krajowe sądy stosują krajowe prawo konkurencji do praktyk zakazanych art. 82 Traktatu, stosują również art. 82 Traktatu.

2. Zastosowanie krajowego prawa konkurencji nie może prowadzić do zakazania porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyk uzgodnionych, które mogą wpływać na handel miedzy Państwami Członkowskimi, lecz nie ograniczają konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu, lub spełniają przesłanki art. 81 ust. 3 Traktatu, lub które objęte są rozporządzeniem w celu stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu. Niniejsze rozporządzenie nie ogranicza możliwości przyjmowania i stosowania przez Państwa Członkowskie na swoim terytorium bardziej restrykcyjnych krajowych przepisów prawnych, które zakazują lub przewidują sankcje za jednostronne praktyki stosowane przez przedsiębiorstwa.

3. Bez uszczerbku dla ogólnych zasad i innych postanowień prawa wspólnotowego, ust. 1 i 2 nie mają zastosowania, jeżeli organy ochrony konkurencji i sądy Państw Członkowskich stosują krajowe przepisy dotyczące kontroli koncentracji przedsiębiorstw, ani nie wykluczają stosowania krajowych przepisów prawnych, które w sposób przeważający dążą do celu odmiennego niż ten, do którego prowadzą art. 81 i 82 Traktatu.

ROZDZIAŁ II

UPRAWNIENIA

Artykuł 4

Uprawnienia Komisji

Do celów stosowania art. 81 i 82 Traktatu, Komisja ma uprawnienia przewidziane niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 5

Uprawnienia organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich

Organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mają prawo stosowania art. 81 i 82 Traktatu w indywidualnych sprawach. W tym celu, działając z urzędu lub na wniosek, mogą wydać następujące decyzje:

– domagające się zaprzestania naruszenia;

– zarządzające środki tymczasowe;

– akceptujące zobowiązania;

– nakładające grzywny lub okresowe kary pieniężne lub inne kary przewidziane w krajowych przepisach prawa.

Jeżeli w oparciu o informacje, które posiadają organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich, warunki ustanowienia zakazu nie zostały spełnione, mogą również zdecydować, że nie ma podstaw do działania z ich strony.

Artykuł 6

Uprawnienia sądów krajowych

Sądy krajowe mają uprawnienia do stosowania art. 81 i 82 Traktatu.

ROZDZIAŁ III

DECYZJE KOMISJI

Artykuł 7

Stwierdzenie i zaprzestanie naruszenia

1. Jeżeli Komisja, działając z urzędu lub na wniosek, stwierdzi naruszenie art. 81 lub 82 Traktatu, może w drodze decyzji nakazać przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, by zaprzestały takiego naruszenia. W tym celu Komisja może użyć wobec przedsiębiorstw środków zaradczych o charakterze behawioralnym lub strukturalnym, proporcjonalnych do popełnionego naruszenia i koniecznych do jego skutecznego zakończenia. Środki strukturalne zastosować można jedynie, gdy nie istnieją równie skuteczne środki behawioralne lub gdy równie skutecznie środki behawioralne byłyby bardziej uciążliwe dla zainteresowanych przedsiębiorstw niż środki strukturalne. Jeżeli Komisja posiada uzasadniony interes, może stwierdzić, że naruszenie zostało popełnione w przeszłości.

2. Uprawnione do składania wniosków, o których mowa w ust. 1, są osoby fizyczne lub osoby prawne, które wykażą uzasadniony interes oraz Państwa Członkowskie.

Artykuł 8

Środki tymczasowe

1. W przypadkach naglących, ze względu na ryzyko zaistnienia poważnej i nienaprawialnej szkody dla konkurencji Komisja, działając z urzędu, może w drodze decyzji w oparciu o wykrycie naruszenia *prima facie* zarządzić zastosowanie środków tymczasowych.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, obowiązuje przez czas oznaczony, który może być przedłużony, jeżeli to konieczne i stosowne.

Artykuł 9

Zobowiązania

1. Jeżeli Komisja zamierza przyjąć decyzję nakazującą zaprzestania naruszenia i zainteresowane przedsiębiorstwa zaproponują zobowiązania uwzględniające zastrzeżenia wyrażone przez Komisję we wstępnej fazie rozpatrywania sprawy, Komisja może, w drodze decyzji, uczynić takie zobowiązania wiążącymi dla przedsiębiorstw. Decyzja taka może zostać przyjęta na czas określony i oznacza, że nie ma już dalszych podstaw do podejmowania działań przez Komisję.

2. Komisja może, działając z urzędu lub na wniosek, wznowić postępowanie:

a) jeżeli nastąpiła istotna zmiana odnośnie do jakiegokolwiek faktu, który był podstawą do podjęcia decyzji;

b) jeżeli zainteresowane przedsiębiorstwo działa wbrew swoim zobowiązaniom; lub

c) jeżeli decyzja została podjęta w oparciu o niekompletne, nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd informacje dostarczone przez strony.

Artykuł 10

Stwierdzenie niestosowania

Jeżeli interes publiczny Wspólnoty w zakresie stosowania art. 81 i 82 Traktatu tego wymaga, Komisja, działając z urzędu, może w drodze decyzji stwierdzić, że art. 81 Traktatu nie ma zastosowania do porozumienia, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyki uzgodnionej, ponieważ warunki określone w art. 81 ust. 1 Traktatu nie zostały spełnione lub warunki określone w art. 81 ust. 3 Traktatu zostały spełnione.

Komisja może podobnie dokonać takiego stwierdzenia odnośnie do art. 82 Traktatu.

ROZDZIAŁ IV

WSPÓŁPRACA

Artykuł 11

Współpraca między Komisją i organami ochrony konkurencji Państw Członkowskich

1. Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich stosują wspólnotowe reguły konkurencji w ścisłej współpracy.

2. Komisja przekazuje organom ochrony konkurencji Państw Członkowskich kopie najistotniejszych dokumentów, które zebrała w celu stosowania art. 7, 8, 9, 10 i 29 ust. 1. Na wniosek organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego Komisja dostarczy mu kopie innych istniejących dokumentów koniecznych do dokonania oceny sprawy.

3. Organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich w przypadku, gdy działają na mocy art. 81 lub 82 Traktatu, informują Komisję pisemnie przed lub bezzwłocznie po wszczęciu pierwszych formalnych działań dochodzeniowych. Informacja ta może być również udostępniona organom ochrony konkurencji innych Państw Członkowskich.

4. Nie później niż 30 dni przed przyjęciem decyzji nakazującej zaprzestania naruszenia, akceptującej zobowiązania lub wycofującej stosowanie rozporządzenia o wyłączeniu grupowym, organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich powiadomią o tym Komisję. W tym celu dostarczą Komisji streszczenie sprawy, przewidywaną decyzję, lub – wobec jej braku – inny dokument przedstawiający proponowany kierunek działań. Informację tę można również udostępnić organom ochrony konkurencji innych Państw Członkowskich. Na wniosek Komisji działający w sprawie organ ochrony konkurencji udostępni Komisji inne posiadane dokumenty, które są konieczne do rozstrzygnięcia sprawy. Informację dostarczoną Komisji można udostępniać organom ochrony konkurencji innych Państw Członkowskich. Krajowe organy ochrony konkurencji mogą również wymieniać między sobą informacje konieczne do rozstrzygnięcia sprawy, którą zajmują się na mocy art. 81 lub 82 Traktatu.

5. Organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mogą konsultować się z Komisją w każdej sprawie, która wiąże się ze stosowaniem prawa wspólnotowego.

6. Wszczęcie przez Komisję postępowania w celu przyjęcia decyzji na mocy rozdziału III, pozbawia organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich ich kompetencji w zakresie stosowania art. 81 i 82 Traktatu. Jeżeli organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego prowadzi już postępowanie w sprawie, Komisja wszczyna postępowanie po zasięgnięciu opinii krajowego organu ochrony konkurencji.

Artykuł 12

Wymiana informacji

1. W celu stosowania art. 81 i 82 Traktatu Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mają uprawnienia do wzajemnego przekazywania i wykorzystywania jako dowodu wszelkiego rodzaju materiałów o charakterze faktycznym lub prawnym, w tym informacji poufnych.

2. Uzyskane w drodze wymiany informacje można wykorzystywać wyłącznie jako dowód w celu stosowania art. 81 lub 82 Traktatu i w odniesieniu do przedmiotu, w sprawie którego zostały zebrane przez przekazujący organ. Jeżeli w tej samej sprawie stosuje się krajowe prawo konkurencji i równolegle wspólnotowe prawo konkurencji i nie prowadzi to do odmiennego rozstrzygnięcia, informacje podlegające wymianie na mocy niniejszego artykułu można również wykorzystywać do stosowania krajowego prawa konkurencji.

3. Informacja udzielona na mocy ust. 1 może zostać wykorzystana jedynie jako dowód w celu nałożenia sankcji na osoby fizyczne, jeżeli:

– przepisy prawne organu przekazującego informacje przewidują sankcje podobnego rodzaju w odniesieniu do naruszenia art. 81 lub 82 Traktatu, lub w razie ich braku,

– informacja została zebrana w sposób, który odzwierciedla ten sam zakres ochrony prawa do obrony osób fizycznych, jaki przewidziano w krajowych przepisach organu otrzymującego. Jednakże, w takim wypadku udzielona informacja nie może być wykorzystana przez organ ją otrzymujący do nałożenia kary pozbawienia wolności.

Artykuł 13

Zawieszenie lub zamknięcie postępowania

1. Jeżeli organy ochrony konkurencji dwóch lub więcej Państw Członkowskich działają na wniosek lub z urzędu na mocy art. 81 lub 82 Traktatu w sprawie tego samego porozumienia, decyzji związku lub praktyki uzgodnionej, okoliczność, iż jeden organ zajmuje się tą sprawą jest wystarczającą podstawą dla innych organów do zawieszenia postępowania toczącego się przed nimi lub odrzucenia wniosku. Komisja może odrzucić wniosek na tej podstawie, że organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego zajmuje się tą sprawą.

2. Organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego lub Komisja może odrzucić wniosek w sprawie porozumienia, decyzji związku lub praktyki uzgodnionej, jeżeli sprawa jest już rozpatrywana przez inny organ ochrony konkurencji.

Artykuł 14

Komitet Doradczy

1. Komisja przeprowadza konsultacje z Komitetem Doradczym ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących przed wydaniem jakiejkolwiek decyzji na mocy art. 7, 8, 9, 10, 23, 24 ust. 2 i 29 ust. 1.

2. W celu przedyskutowania poszczególnych spraw tworzy się Komitet Doradczy składający się z przedstawicieli organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich. Na posiedzenia, na których omawia się kwestie inne niż postępowania w indywidualnych sprawach, można wyznaczyć dodatkowo przedstawiciela Państwa Członkowskiego właściwego w sprawach ochrony konkurencji. Przedstawiciele w razie niemożności uczestniczenia w posiedzeniach, mogą zostać zastąpieni przez innych przedstawicieli.

3. Konsultacje mogą odbywać się podczas posiedzeń zwołanych i prowadzonych przez Komisję, w terminie co najmniej 14 dni od dostarczenia zawiadomienia o zwołaniu posiedzenia wraz z dołączonym streszczeniem sprawy, wskazaniem najważniejszych dokumentów i wstępnego projektu decyzji. W przypadku decyzji wydawanych na mocy art. 8, posiedzenie może być zwołane w terminie 7 dni po dostarczeniu zasadniczej części projektu decyzji. Jeżeli Komisja dostarczy zawiadomienie o zwołaniu posiedzenia, w terminie krótszym niż wyżej wskazany, posiedzenie może odbyć się w zaproponowanym terminie, jeżeli nie sprzeciwi się temu żadne Państwo Członkowskie. Komitet Doradczy wydaje pisemną opinię na temat wstępnego projektu decyzji Komisji. Opinia może zostać wydana nawet pod nieobecność i wobec braku reprezentacji niektórych członków. Na wniosek jednego lub kilku członków stanowisko wyrażone w opinii zostanie uzasadnione.

4. Konsultacje można przeprowadzać również w trybie procedury pisemnej. Jednakże, jeżeli którekolwiek Państwo Członkowskie zgłosi stosowny wniosek, Komisja zwołuje posiedzenie. W przypadku zastosowania procedury pisemnej, Komisja wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni, w którym Państwa Członkowskie mają zgłosić swoje uwagi, które zostaną przekazane do wszystkich innych Państw Członkowskich. W przypadku decyzji wydawanych na mocy art. 8, termin 14 dni ulega skróceniu do 7 dni. Jeżeli Komisja wyznaczy dla procedury pisemnej termin krótszy niż wyżej wskazany, zaproponowany termin jest wiążący w razie braku sprzeciwu ze strony któregokolwiek Państwa Członkowskiego.

5. Komisja w najwyższym stopniu weźmie pod uwagę opinię wydaną przez Komitet Doradczy. Komitet zostanie poinformowany przez Komisję o tym, w jaki sposób jego opinia została uwzględniona.

6. Jeżeli Komitet Doradczy wydaje pisemną opinię, opinia ta zostaje dołączona do projektu decyzji. Jeżeli Komitet Doradczy zaleca publikację opinii, Komisja dokonuje tej publikacji, uwzględniając uzasadniony interes przedsiębiorstwa odnośnie do ochrony tajemnicy handlowej.

7. Na wniosek organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego Komisja włączy do porządku posiedzeń Komitetu Doradczego sprawy rozpatrywane przez organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego na mocy art. 81 lub art. 82 Traktatu. Komisja może to również uczynić z własnej inicjatywy. W każdym wypadku Komisja poinformuje o tym zainteresowany organ ochrony konkurencji.

Wniosek może w szczególności zostać złożony przez organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego w odniesieniu do sprawy, w której Komisja zamierza wszcząć postępowanie ze skutkiem przewidywanym w art. 11 ust. 6.

Komitet Doradczy nie wydaje opinii w sprawach prowadzonych przez organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich. Komitet Doradczy może również omawiać kwestie ogólne dotyczące wspólnotowego prawa konkurencji.

Artykuł 15

Współpraca z sądami krajowymi

1. W postępowaniach dotyczących stosowania art. 81 lub art. 82 Traktatu sądy Państw Członkowskich mogą prosić Komisję o przekazanie informacji pozostających w jej posiadaniu lub opinii odnośnie do kwestii dotyczących stosowania wspólnotowego prawa konkurencji.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji kopie wszelkich wyroków na piśmie, w których stosowane były art. 81 lub 82 Traktatu. Kopie takie dostarczane są niezwłocznie po doręczeniu stronom wyroku na piśmie.

3. Działając z urzędu, organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mogą przedstawiać pisemne uwagi sądom krajowym własnych Państw Członkowskich w sprawach dotyczących stosowania art. 81 lub 82 Traktatu. Organy te mogą również przedstawiać ustne uwagi sądom krajowym własnych Państw Członkowskich, o ile sądy te wyrażą na to zgodę. Jeżeli spójne stosowanie art. 81 lub 82 Traktatu tego wymaga, Komisja, działając z urzędu, może przedstawiać pisemne uwagi sądom Państw Członkowskich. Za zgodą właściwego sądu, Komisja może również przedstawiać ustne uwagi.

Wyłącznie w celu przygotowania własnych uwag organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich i Komisja mogą zwracać się z wnioskiem do odpowiedniego sądu Państwa Członkowskiego o przekazanie lub zapewnienie przekazania wszelkich dokumentów koniecznych dla rozstrzygnięcia sprawy.

4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla szerszych uprawnień do wnoszenia uwag przed sądy, przyznanych organom ochrony konkurencji Państw Członkowskich na mocy przepisów prawa tych państw.

Artykuł 16

Jednolite stosowanie wspólnotowego prawa konkurencji

1. Jeżeli krajowe sądy orzekają w sprawie porozumień, decyzji lub praktyk na mocy art. 81 lub 82 Traktatu, które są już przedmiotem decyzji Komisji, nie mogą wydawać decyzji sprzecznych z decyzją wydaną przez Komisję. Sądy muszą również unikać wydawania decyzji pozostających w sprzeczności z decyzją rozważaną przez Komisję w trakcie postępowania, które Komisja wszczęła. W tym celu sąd krajowy może rozważyć, czy konieczne jest zawieszenie toczącego się postępowania. Obowiązek ten pozostaje bez uszczerbku dla praw i obowiązków wynikających z art. 234 Traktatu.

2. Jeżeli organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich orzekają w sprawie porozumień, decyzji lub praktyk na mocy art. 81 lub 82 Traktatu, które już są przedmiotem decyzji Komisji, nie mogą wydawać decyzji sprzecznych z decyzją przyjętą przez Komisję.

ROZDZIAŁ V

UPRAWNIENIA DOCHODZENIOWE

Artykuł 17

Dochodzenia w odniesieniu do sektorów gospodarki i typów porozumień

1. Jeżeli tendencje w handlu między Państwami Członkowskimi, sztywność cen lub inne okoliczności wskazują, że konkurencja może być ograniczona lub zakłócona na obszarze wspólnego rynku, Komisja może przeprowadzić dochodzenie w odniesieniu do określonego sektora gospodarki lub w odniesieniu do szczególnego typu porozumień w różnych sektorach gospodarki. W trakcie tego dochodzenia Komisja może prosić przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, o dostarczenie informacji koniecznych do stosowania art. 81 i 82 Traktatu oraz może prowadzić wszelkie kontrole konieczne do tego celu.

Komisja może w szczególności żądać, aby przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, podały do wiadomości wszystkie porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione.

Komisja może opublikować sprawozdanie na temat wyników swojego dochodzenia w odniesieniu do poszczególnych sektorów gospodarki lub poszczególnych typów porozumień w różnych sektorach gospodarki i umożliwić zainteresowanym stronom zgłaszanie uwag.

2. Art. 14, 18, 19, 20, 22, 23 i 24 stosuje się *mutatis mutandis*.

Artykuł 18

Żądanie informacji

1. W celu wypełniania obowiązków wyznaczonych niniejszym rozporządzeniem, Komisja może zwrócić się do przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw o dostarczenie wszelkich koniecznych informacji, występując ze zwykłym żądaniem informacji lub w drodze decyzji.

2. Jeżeli Komisja występuje ze zwykłym żądaniem informacji do przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, podaje podstawę prawną i cel żądania, określa zakres informacji, ustala termin, w którym należy je dostarczyć oraz poucza o karach przewidzianych w art. 23 za dostarczenie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji.

3. Jeżeli Komisja wzywa przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw do dostarczenia informacji w drodze decyzji, podaje podstawę prawną i cel żądania, określa zakres żądanych informacji i ustala termin, w którym należy je dostarczyć. Komisja poucza o karach, przewidzianych w art. 23 oraz poucza lub nakłada kary, przewidziane w art. 24. Komisja poucza również o prawie do wniesienia odwołania od decyzji do Trybunału Sprawiedliwości.

4. Właściciele przedsiębiorstw lub ich przedstawiciele, a w przypadku osób prawnych, spółki i firmy lub stowarzyszenia nieposiadające osobowości prawnej, osoby upoważnione do ich reprezentowania przez prawo lub ich statut, dostarczają wymaganych informacji w imieniu przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy. Prawnicy należycie upoważnieni do działania mogą przedłożyć informacje w imieniu swoich klientów. Klienci pozostają w pełni odpowiedzialni, jeżeli przedłożone informacje są niekompletne, nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd.

5. Komisja niezwłocznie przesyła kopie zwykłego żądania informacji lub decyzji do organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw i do organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, którego terytorium dotyczy sprawa.

6. Na wniosek Komisji rządy i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich dostarczają Komisji wszelkich informacji koniecznych do wykonania obowiązków wyznaczonych jej na mocy niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 19

Uprawnienia do przyjmowania oświadczeń

1. W celu wypełnienia obowiązków wyznaczonych niniejszym rozporządzeniem, Komisja może przesłuchiwać wszelkie osoby fizyczne i prawne, które wyrażą zgodę na przesłuchanie, w celu zebrania informacji odnoszących się do przedmiotu postępowania.

2. Jeżeli przesłuchanie zgodne z ust. 1 przeprowadzane jest w pomieszczeniach przedsiębiorstwa, Komisja informuje o tym organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, w którym odbywa się przesłuchanie. Na żądanie organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, jego urzędnicy mogą pomagać urzędnikom i innym towarzyszącym osobom upoważnionym przez Komisję do prowadzenia przesłuchania.

Artykuł 20

Uprawnienia Komisji do przeprowadzania kontroli

1. W celu wypełnienia obowiązków wyznaczonych niniejszym rozporządzeniem, Komisja może prowadzić wszelkie konieczne kontrole przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw.

2. Urzędnicy i inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję do prowadzenia kontroli mają prawo do:

   a) wchodzenia do wszelkich pomieszczeń, na teren i do środków transportu przedsiębiorstwa i związków przedsiębiorstw;

   b) sprawdzania ksiąg i innych rejestrów dotyczących spraw prowadzonych przez przedsiębiorstwo, bez względu na sposób ich przechowywania;

   c) pobrania lub uzyskiwania w każdej formie kopii lub wyciągów z tych ksiąg lub rejestrów;

   d) pieczętowania wszelkich pomieszczeń przedsiębiorstwa i ksiąg lub rejestrów na czas i w zakresie koniecznym do przeprowadzenia kontroli;

   e) zadawania pytań przedstawicielom pracowników lub pracownikom przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstwa w celu uzyskania wyjaśnień co do faktów lub dokumentów dotyczących przedmiotu i celu kontroli oraz do rejestrowania odpowiedzi.

3. Urzędnicy i inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję do prowadzenia kontroli wykonują swoje uprawnienia po okazaniu pisemnego upoważnienia zawierającego określenie przedmiotu i celu kontroli oraz informacje o karach przewidzianych w art. 23 w przypadku, gdy okazane księgi i rejestry dotyczące spraw przedsiębiorstwa są niekompletne lub, gdy odpowiedzi na pytania zadane na mocy ust. 2 niniejszego artykułu są nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd. Z odpowiednim wyprzedzeniem Komisja powiadomi o kontroli organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, na terytorium którego przeprowadza kontrolę.

4. Przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw są zobowiązani do podporządkowania się kontroli nakazanej przez Komisję w drodze decyzji. Decyzja zawiera określenie przedmiotu i celu kontroli, termin jej rozpoczęcia i pouczenie o karach przewidzianych w art. 23 i 24 oraz o prawie do wniesienia odwołania od decyzji do Trybunału Sprawiedliwości. Komisja podejmuje takie decyzje po zasięgnięciu opinii organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, na którego terytorium ma być przeprowadzona kontrola.

5. Urzędnicy organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, na terytorium którego ma być przeprowadzona kontrola, oraz osoby upoważnione lub wyznaczone przez ten organ, na wniosek tego organu lub Komisji, aktywnie pomagają urzędnikom i innym towarzyszącym osobom upoważnionym przez Komisję. W tym celu przysługują im uprawnienia, o których mowa w ust. 2.

6. Jeżeli urzędnicy i inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję uznają, że przedsiębiorstwo sprzeciwia się kontroli nakazanej zgodnie z niniejszym artykułem, Państwo

Członkowskie udzieli im wszelkiej koniecznej pomocy, tam gdzie to stosowne występując o pomoc policji lub równoważnej władzy egzekwującej prawo, aby umożliwić przeprowadzenie kontroli.

7. Jeżeli pomoc, przewidziana w ust. 6 zgodnie z przepisami krajowymi wymaga uzyskania zgody organu sądowego, zostanie złożony wniosek o wydanie takiej zgody. O zgodę taką można wystąpić jako o środek zapobiegawczy.

8. Jeżeli złożono wniosek, o którym mowa w ust. 7, krajowe organy sądowe sprawdzają, czy decyzja Komisji jest autentyczna, a przewidziane środki przymusu nie są arbitralne, ani nadmiernie uciążliwe w stosunku do przedmiotu kontroli. Badając proporcjonalność środków przymusu, krajowe organy sądowe mogą wystąpić do Komisji, bezpośrednio lub za pośrednictwem organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, o szczegółowe wyjaśnienia dotyczące w szczególności podstaw, na jakich Komisja powzięła podejrzenie o naruszeniu art. 81 i 82 Traktatu, jak również o wyjaśnienia dotyczące wagi zarzucanego naruszenia oraz charakteru uczestnictwa w nim danego przedsiębiorstwa. Jednakże krajowe organy sądowe nie mogą podważać konieczności przeprowadzenia kontroli ani żądać dostarczenia im informacji znajdujących się w aktach Komisji. Legalność decyzji Komisji może być rozpatrywana jedynie przez Trybunał Sprawiedliwości.

Artykuł 21

Kontrola innych pomieszczeń

1. Jeżeli zaistnieje uzasadnione podejrzenie, że księgi lub inne rejestry dotyczące spraw przedsiębiorstwa, będące przedmiotem kontroli, które mogą mieć znaczenie dla udowodnienia poważnego naruszenia art. 81 lub 82 Traktatu, są przechowywane w innych pomieszczeniach, na innym terenie lub w środkach transportu, w tym w miejscach zamieszkania dyrektorów, menedżerów lub innych pracowników przedsiębiorstwa lub związków przedsiębiorstw, Komisja może w drodze decyzji nakazać przeprowadzenie kontroli takich pomieszczeń, terenu i środków transportu.

2. Decyzja zawiera określenie przedmiotu i celu kontroli, ustalenie terminu jej rozpoczęcia i poucza o prawie do wniesienia odwołania od decyzji do Trybunału Sprawiedliwości. W szczególności w decyzji wskazane są przyczyny, które doprowadziły Komisję do stwierdzenia, że istnieje podejrzenie, w rozumieniu ust. 1. Komisja wydaje takie decyzje po zasięgnięciu opinii organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, na terytorium którego ma być przeprowadzona kontrola.

3. Decyzja przyjęta na mocy ust. 1 nie może zostać wykonana bez uprzedniego uzyskania zgody krajowego organu sądowego zainteresowanego Państwa Członkowskiego. Krajowe organy sądowe sprawdzają, czy decyzja Komisji jest autentyczna, a przewidziane środki przymusu nie są arbitralne, ani nadmiernie uciążliwe w szczególności w stosunku do wagi zarzucanego naruszenia, ciężaru poszukiwanych dowodów, zaangażowania danego przedsiębiorstwa i uzasadnionego prawdopodobieństwa, że księgi i rejestry odnoszące się do przedmiotu kontroli są przechowywane w pomieszczeniach, na wkroczenie do których trzeba posiadać zgodę. Krajowe organy sądowe mogą prosić Komisję, bezpośrednio lub za pośrednictwem organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, o szczegółowe wyjaśnienia dotyczące tych elementów, które są konieczne do umożliwienia im oceny proporcjonalności przewidzianych środków przymusu.

Jednakże krajowe organy sądowe nie mogą podważać konieczności przeprowadzenia kontroli ani żądać dostarczenia im informacji znajdujących się w aktach Komisji. Legalność decyzji Komisji może być rozpatrywana jedynie przez Trybunał Sprawiedliwości.

4. Urzędnicy i inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję do prowadzenia kontroli nakazanej zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu posiadają uprawnienia, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. a), b) i c). Art. 20 ust. 5 i 6 stosuje się *mutatis mutandis*.

Artykuł 22

Dochodzenia prowadzone przez organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich

1. Organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego może na terytorium objętym jego jurysdykcją przeprowadzać wszelkie kontrole lub inne środki dowodowe przewidziane w prawie krajowym w imieniu i na potrzeby organu ochrony konkurencji innego Państwa Członkowskiego w celu ustalenia, czy zaistniało naruszenie art. 81 lub 82 Traktatu. Wszelka wymiana i wykorzystanie zebranych informacji odbywa się zgodnie z art. 12.

2. Na wniosek Komisji organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich przeprowadzają kontrolę, którą Komisja uznaje za konieczną na mocy art. 20 ust. 1 lub którą nakazała na mocy decyzji zgodnie z art. 20 ust 4. Urzędnicy organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich odpowiedzialni za przeprowadzenie tych kontroli, jak również osoby upoważnione lub wyznaczone przez nich, wykonują swoje uprawnienia zgodnie z własnym prawem krajowym.

Na wniosek Komisji lub organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego, na którego terytorium ma być przeprowadzona kontrola, urzędnicy lub inne towarzyszące osoby upoważnione przez Komisję mogą pomagać urzędnikom organu przeprowadzającego kontrolę.

ROZDZIAŁ VI

KARY

Artykuł 23

Grzywny

1. Komisja może w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorstwo i związki przedsiębiorstw grzywny nieprzekraczające 1% całkowitego obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania:

   a) dostarczają one nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd informacje w odpowiedzi na żądanie, o którym mowa w art. 17 lub 18 ust. 2;

   b) w odpowiedzi na żądanie zawarte w decyzji wydanej na mocy art. 17 i 18 ust. 3 dostarczają nieprawdziwe, niepełne lub wprowadzające w błąd informacje lub nie dostarczają informacji w wyznaczonym terminie;

c) podczas kontroli przeprowadzanej na mocy art. 20 przedstawiają wymagane księgi lub inne rejestry związane z działalnością gospodarczą w niekompletnej formie lub odmawiają poddania się kontroli nakazanej w decyzji wydanej na mocy art. 20 ust. 4;

d) w odpowiedzi na pytania zadane na mocy art. 20 ust. 2 lit. e),

- udzielają nieprawdziwej lub wprowadzającej w błąd odpowiedzi,

- nie korygują w wyznaczonym przez Komisję terminie nieprawdziwej, niepełnej lub wprowadzającej w błąd odpowiedzi udzielonej przez pracownika, lub

- nie udzielają odpowiedzi lub odmawiają dostarczenia pełnej odpowiedzi dotyczącej faktów związanych z przedmiotem i celem kontroli nakazanej w decyzji wydanej na mocy art. 20 ust. 4;

e) pieczęcie, nałożone na mocy art. 20 ust. 2 lit. d) przez urzędników lub inne osoby upoważnione przez Komisję, zostały złamane.

2. Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć grzywny na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania:

a) naruszają art. 81 lub 82 Traktatu, lub

b) działają wbrew decyzji, wydanej na mocy art. 8, nakładającej środki tymczasowe, lub

c) nie wykonują zobowiązań uznanych za wiążące w decyzji wydanej na mocy art. 9.

Dla każdego przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw biorących udział w naruszeniu grzywna nie przekroczy 10% całkowitego obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym.

Jeżeli naruszenie ze strony związku przedsiębiorstw ma związek z działalnością jego członków, grzywna nie przekroczy 10% sumy całkowitego obrotu każdego z członków prowadzącego działalność na rynku, na który miało wpływ naruszenie dokonane przez związek.

3. Przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się ciężar i czas trwania naruszenia.

4. Jeżeli grzywna nałożona na związek przedsiębiorstw uwzględnia obrót jego członków, a związek nie jest wypłacalny, jest on zobowiązany do wezwania swoich członków do złożenia składki, aby pokryć kwotę grzywny.
Jeżeli składka taka nie zostanie wpłacona do związku w terminie wyznaczonym przez Komisję, Komisja może żądać zapłaty grzywny bezpośrednio od każdego przedsiębiorstwa, którego przedstawiciele byli członkami organów decyzyjnych związku.

Jeżeli po zażądaniu zapłaty, na mocy akapitu drugiego konieczne jest zabezpieczenie pełnej zapłaty grzywny, Komisja może żądać zapłaty pozostałej części kary przez każdego z członków związku, który prowadził działalność na rynku, na którym wystąpiło naruszenie.

Jednakże Komisja nie żąda zapłaty na mocy akapitu drugiego i trzeciego, od przedsiębiorstw, które wykażą, że nie wykonali decyzji związku powodującej naruszenie oraz, że nie byli świadomi jej istnienia lub aktywnie dystansowali się od niej, zanim Komisja rozpoczęła dochodzenie w sprawie.

Odpowiedzialność finansowa każdego przedsiębiorstwa w zakresie zapłaty grzywny nie przekracza 10% jego rocznego obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym.

5. Decyzje podjęte na mocy ust. 1 i 2 nie mają charakteru sankcji karnych.

Artykuł 24

Okresowe kary pieniężne

1. Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw okresowe kary pieniężne nieprzekraczające 5% średniego dziennego obrotu w poprzedzającym roku obrotowym za każdy dzień i naliczone od daty ustalonej w decyzji, aby nakłonić przedsiębiorstwa do:

a) zaprzestania naruszenia art. 81 lub art. 82 Traktatu, stosownie do decyzji wydanej na mocy art. 7;

b) zastosowania się do decyzji nakazującej środki tymczasowe, wydanej na mocy art. 8;

c) zastosowania się do decyzji uznającej zobowiązania za wiążące, wydanej na mocy art. 9;

d) dostarczenia kompletnych i prawdziwych informacji, których żądała Komisja w decyzji wydanej na mocy art. 17 lub 18 ust. 3;

e) poddania się kontroli nakazanej przez Komisję w decyzji wydanej na mocy art. 20 ust. 4.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw dopełniły obowiązku, dla zapewnienia wykonania którego zostały ustanowione okresowe kary pieniężne, Komisja może ustalić ostateczną kwotę okresowych kar pieniężnych, niższą od ustalonej w pierwotnej decyzji. Art. 23 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

ROZDZIAŁ VII

TERMINY PRZEDAWNIENIA

Artykuł 25

Terminy przedawnienia dla nakładania kar

1. Uprawnienia przyznane Komisji na mocy art. 23 i 24 podlegają następującym terminom przedawnienia:

a) trzy lata w przypadku naruszeń przepisów dotyczących żądanych informacji lub przeprowadzania kontroli;

b) pięć lat w przypadku wszystkich innych naruszeń.

2. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym popełniono naruszenie. Jednakże w przypadku ciągłych lub powtarzających się naruszeń, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia zaniechania naruszenia.

3. Wszelkie działania podjęte przez Komisję lub organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego w celu przeprowadzenia dochodzenia lub postępowania w odniesieniu do naruszeń przerywają bieg przedawnienia do nałożenia grzywien lub okresowych kar pieniężnych. Bieg przedawnienia uznaje się za przerwany w dniu, w którym co najmniej jedno przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw, który uczestniczył w naruszeniu, zostanie powiadomiony o podjętych działaniach. Działaniem, które przerywa bieg przedawnienia, jest w szczególności:

a) pisemne żądanie informacji ze strony Komisji lub organu ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego;

b) pisemna zgoda na przeprowadzenie kontroli, wydana urzędnikom przez Komisję lub organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego;

c) wszczęcie postępowania przez Komisję lub organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego;

d) przedstawienie zarzutów przez Komisję lub organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego.

4. Przerwanie biegu przedawnienia wywiera skutek w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, które uczestniczyły w naruszeniu.

5. Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. Jednakże termin przedawnienia upływa najpóźniej w dniu, w którym upływa okres odpowiadający podwójnemu terminowi przedawnienia, a Komisja nie nałożyła grzywny lub okresowej kary pieniężnej. Okres ten zostaje przedłużony o czas, w którym przedawnienie zostało zawieszone zgodnie z ust. 6.

6. Bieg przedawnienia dla nakładania grzywien lub okresowych kar pieniężnych ulega zawieszeniu do czasu wydania przez Trybunał Sprawiedliwości rozstrzygnięcia w sprawie, która dotyczy decyzji Komisji.

Artykuł 26

Terminy przedawnienia dla egzekwowania kar

1. Uprawnienia Komisji do wykonania decyzji wydanych na mocy art. 23 i 24 ulegają przedawnieniu w terminie pięciu lat.

2. Bieg przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym decyzja stała się ostateczna.

3. Bieg przedawnienia egzekwowania kar zostaje przerwany:

a) przez zgłoszenie decyzji różnicującej pierwotne kwoty grzywien lub okresowych kar pieniężnych, bądź odrzucającej wniosek o zróżnicowanie;

b) przez działanie Komisji lub Państwa Członkowskiego działającego na wniosek Komisji, mające na celu wyegzekwowanie zapłaty grzywny lub okresowej kary pieniężnej.

4. Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

5. Bieg przedawnienia dla egzekucji kar ulega zawieszeniu na tak długo, jak:

a) zezwala na to czas na zapłatę;

b) egzekucja płatności jest zawieszona zgodnie z decyzją Trybunału Sprawiedliwości.

ROZDZIAŁ VIII

PROCEDURA WYSŁUCHANIA STRON I TAJEMNICA SŁUŻBOWA

Artykuł 27

Procedura wysłuchania stron, wnoszenie wniosków i inne sprawy

1. Przed podjęciem decyzji, przewidzianych w art. 7, 8, 23 oraz 24 ust. 2, Komisja może wysłuchać przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, które są stronami postępowań prowadzonych przez Komisję, w zakresie objętym przedstawionymi zarzutami. Podstawą decyzji wydanej przez Komisję mogą być wyłącznie zarzuty, co do których strony mogły się wypowiedzieć. Wnioskodawcy są blisko związani ze sprawą.

2. W toku postępowania respektuje się prawo stron do obrony. Strony mają prawo wglądu do akt Komisji, przy zachowaniu uzasadnionego interesu przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej. Prawo wglądu do akt nie obejmuje informacji poufnych i wewnętrznych dokumentów Komisji lub organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich. W szczególności prawo wglądu do akt nie obejmuje korespondencji między Komisją a organami ochrony konkurencji Państw Członkowskich lub między tymi ostatnimi, w tym dokumentów, sporządzonych na mocy art. 11 i 14. Nie zabrania to Komisji ujawnienia i wykorzystania informacji koniecznej do udowodnienia naruszenia.

3. Jeżeli Komisja uzna to za konieczne, może również wysłuchać osoby fizyczne i prawne. Wnioski o wysłuchanie takich osób zostaną rozpatrzone pozytywnie, jeżeli wykażą one wystarczający interes. Organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich mogą również zwracać się z wnioskiem do Komisji o wysłuchanie innych osób fizycznych lub prawnych.

4. Jeżeli Komisja zamierza przyjąć decyzję na mocy art. 9 i 10, to opublikuje zwięzłe streszczenie sprawy i zasadniczą treść zobowiązań lub proponowanego kierunku działania.

Zainteresowane strony trzecie mogą przedłożyć swoje uwagi w terminie wyznaczonym przez Komisję w publikacji, który jednak nie może być krótszy niż jeden miesiąc. Publikacja powinna uwzględniać uzasadniony interes przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej.

Artykuł 28

Tajemnica służbowa

1. Bez uszczerbku dla art. 12 i 15 informacje zebrane na mocy art. 17 i 22 wykorzystuje się tylko do celów, dla jakich zostały zebrane.

2. Bez uszczerbku dla wymiany i wykorzystania informacji przewidzianych w art. 11, 12, 14, 15 i 27, Komisja i organy ochrony konkurencji Państw Członkowskich, ich urzędnicy, funkcjonariusze i inne osoby pracujące pod nadzorem tych organów, jak również urzędnicy i funkcjonariusze innych organów Państw Członkowskich nie ujawnią informacji zebranych lub wymienionych przez nich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy służbowej. Obowiązek ten dotyczy również wszystkich przedstawicieli i ekspertów Państw Członkowskich uczestniczących w posiedzeniach Komitetu Doradczego na mocy art. 14.

ROZDZIAŁ IX

ROZPORZĄDZENIA O WYŁĄCZENIACH

Artykuł 29

Wycofanie w indywidualnych przypadkach

1. Jeżeli Komisja upoważniona na mocy rozporządzeń Rady, takich jak rozporządzenie 19/65/EWG, rozporządzenie (EWG) nr 2821/71, rozporządzenie (EWG) nr 3976/87, rozporządzenie (EWG) nr 1534/91 lub rozporządzenie (EWG) nr 479/92, do stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu w drodze rozporządzenia, stwierdzi, że art. 81 ust. 1 Traktatu nie stosuje się do określonych kategorii porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyk uzgodnionych, to może ona, działając z urzędu lub na wniosek, wycofać wyłączenie przewidziane w rozporządzeniu o wyłączeniu, jeżeli uzna, że w danym przypadku porozumienie, decyzja lub praktyka uzgodniona, do których stosuje się wyłączenie, spowoduje skutki niezgodne z art. 81 ust. 3 Traktatu.

2. Jeżeli w danym przypadku porozumienie, decyzja związku przedsiębiorstw lub praktyki uzgodnione, do których mają zastosowanie rozporządzenia Komisji, o których mowa w ust. 1, powodują skutki niezgodne z art. 81 ust. 3 Traktatu na terytorium Państwa Członkowskiego lub jego części, która nosi znamiona odrębnego rynku geograficznego, organ ochrony konkurencji Państwa Członkowskiego może wycofać wyłączenie przewidziane w rozporządzeniu o wyłączeniach w odniesieniu do tego terytorium.

ROZDZIAŁ X

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 30

Publikacja decyzji

1. Komisja publikuje decyzje wydane na mocy art. 7–10, 23 i 24.

2. Publikacja zawiera wskazanie stron i główną treść decyzji wraz z określeniem wysokości nałożonych kar. Treść publikacji uwzględnia uzasadniony interes przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej.

Artykuł 31

Odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości

Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczoną jurysdykcję do rozpatrywania odwołań od decyzji, w których Komisja nałożyła grzywnę lub okresową karę pieniężną. Trybunał Sprawiedliwości może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną.

Artykuł 32

Wyłączenia

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

a) międzynarodowych usług trampowych, o których mowa w art. 1 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (EWG) nr 4056/86;

b) usług transportu morskiego, odbywających się wyłącznie między portami tego samego Państwa Członkowskiego, o których mowa w art. 1. ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 4056/86;

c) transportu lotniczego między lotniskami Wspólnoty a państwami trzecimi.

Artykuł 33

Przepisy wykonawcze

1. Komisja jest upoważniona do podejmowania takich środków, które są odpowiednie do stosowania niniejszego rozporządzenia. Środki te mogą dotyczyć między innymi:

a) formy, treści i innych kwestii odnoszących się do wniosków przedstawionych na mocy art. 7 i procedury odrzucania wniosków;

b) praktycznych ustaleń w sprawie wymiany informacji i konsultacji przewidzianych w art. 11;

c) praktycznych ustaleń w sprawie wysłuchań stron, przewidzianych w art. 27.

2. Przed przyjęciem jakichkolwiek środków na mocy ust. 1, Komisja ogłasza stosowny projekt i zaprasza wszystkie zainteresowane strony do przedłożenia uwag w wyznaczonym terminie, który nie może być krótszy niż jeden miesiąc. Przed ogłoszeniem projektów środków i przed ich wydaniem, Komisja konsultuje się z Komitetem Doradczym ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących.

ROZDZIAŁ XI

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE, ZMIENIAJĄCE I KOŃCOWE

Artykuł 34

Przepisy przejściowe

1. Wnioski wniesione do Komisji na mocy art. 2 rozporządzenia nr 17, zgłoszenia dokonane na mocy art. 4 i 5 tego rozporządzenia i odpowiednie wnioski i zgłoszenia dokonane na mocy rozporządzenia (EWG) nr 1017/68, rozporządzenia (EWG) nr 4056/86 i rozporządzenia (EWG) nr 3975/87 tracą ważność od dnia stosowania niniejszego rozporządzenia

2. Kroki proceduralne podjęte na mocy rozporządzenia nr 17 i rozporządzenia (EWG) nr 1017/68, rozporządzenia (EWG) nr 4056/86 i rozporządzenia (EWG) nr 3975/87 pozostają w mocy do celów stosowania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 35

Wyznaczanie organów ochrony konkurencji Państw Członkowskich

1. Państwa Członkowskie wyznaczą organ lub organy ochrony konkurencji odpowiedzialne za stosowanie art. 81 i 82 Traktatu w sposób, który zapewni skuteczne wykonanie przepisów niniejszego rozporządzenia. Środki konieczne do nadania organom uprawnień do stosowania tych artykułów zostaną podjęte przed dniem 1 maja 2004 r. Wyznaczonymi organami ochrony konkurencji mogą być również sądy.

2. Jeżeli egzekwowanie wspólnotowego prawa konkurencji powierzono krajowym organom administracyjnym i organom sądowym, Państwa Członkowskie mogą przydzielić różne uprawnienia i funkcje krajowym organom administracyjnym lub sądowym.

3. Przepisy art. 11 ust. 6 stosuje się do organów wyznaczonych przez Państwa Członkowskie, w tym do sądów, które wykonują swoje zadania w zakresie przygotowania i wydania decyzji, przewidzianych w art. 5. Przepisów art. 11 ust. 6 nie stosuje się do sądów w takim zakresie, w jakim działają one jako sądy odwoławcze w odniesieniu do decyzji, przewidzianych w art. 5.

4. Nie naruszając ust. 3, w Państwach Członkowskich, w których dla wydania decyzji, przewidzianych w art. 5, organy wnoszą sprawę przed organy sądowe, które są oddzielone i różne od władz prokuratorskich i z zastrzeżeniem, że zastosowano się do warunków niniejszego ustępu, skutki art. 11 ust. 6 zostają ograniczone do organów prokuratorskich badających sprawę, które wycofają swój wniosek złożony przed organem sądowym, jeżeli

Komisja rozpocznie postępowanie, a takie wycofanie zakończy całkowicie postępowania krajowe.

Artykuł 36

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 1017/68

W rozporządzeniu (EWG) nr 1017/68 wprowadza się następujące zmiany:

1. Uchyla się art. 2;

2. W art. 3 ust. 1 wyrazy „Zakazu określonego w art. 2" zastępuje się wyrazami „Zakazu określonego w art. 81 ust. 1 Traktatu";

3. W art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

   a) W ust. 1 wyrazy „Porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione, określone w art. 2" zastępuje się wyrazami „Porozumienia, decyzje i praktyki uzgodnione, stosownie do art. 81 ust. 1 Traktatu";

   b) Ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

   „2. Jeżeli wykonanie jakiegokolwiek porozumienia, decyzji lub praktyki uzgodnionej, określonych w ust. 1, spowodowało w danym przypadku skutki niezgodne z wymaganiami określonymi w art. 81 ust. 3 Traktatu, przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw mogą zostać wezwane do usunięcia takich skutków."

4. Uchyla się art. 5–29, z wyjątkiem art. 13 ust. 3, który nadal ma zastosowanie do decyzji przyjętych na mocy art. 5 rozporządzenia (EWG) nr 1017/68 przed dniem stosowania niniejszego rozporządzenia, aż do wygaśnięcia tych decyzji;

5. W art. 30 skreśla się ust. 2, 3 i 4.

Artykuł 37

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 2988/74

W rozporządzeniu (EWG) nr 2988/74 dodaje się artykuł w brzmieniu:

„*Artykuł 7a*

Wyłączenie

Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do środków podjętych na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu*.

* Dz..U. L 1 z 4.1.2003, str. 1."

Artykuł 38

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 4056/86

W rozporządzeniu (EWG) nr 4056/86 wprowadza się następujące zmiany:

1. W art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

a) Ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. *Naruszenie obowiązku*

Jeżeli określone osoby narusza obowiązek, który zgodnie z art. 5 jest powiązany z wyłączeniem przewidzianym w art. 3, to Komisja może, w celu doprowadzenia do zaprzestania takiego naruszenia i na mocy warunków ustanowionych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu* przyjąć decyzję, która zabrania tym osobom stosowania praktyk lub nakazuje im wykonanie pewnych szczególnych działań, bądź wycofuje przyznane im wyłączenie grupowe.

* Dz..U. L 1 z 4.1.2003, str. 1."

b) W ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

(i) W lit. a) wyrazy „zgodnie z warunkami, określonymi w sekcji II" zastępuje się wyrazami „zgodnie z warunkami, określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1/2003";

(ii) Zdanie drugie w akapicie drugim lit. c) (i) otrzymuje brzmienie:

„Równocześnie podejmuje decyzję, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 czy przyjąć zobowiązania przedstawione przez zainteresowane przedsiębiorstwa w celu, między innymi, uzyskania dostępu do rynku przez armatorów liniowych nie należących do konferencji."

2. W art. 8 wprowadza się następujące zmiany:

a) Skreśla się ust. 1.

b) W ust. 2 wyrazy „zgodnie z art. 10" zastępuje się wyrazami „zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1/2003";

c) Skreśla się ust. 3.

3. W art. 9 wprowadza się następujące zmiany:

a) W ust. 1 wyrazy „Komitet Doradczy, określony w art. 15" zastępuje się wyrazami „Komitet Doradczy, określony w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 1/2003";

b) W ust. 2 wyrazy „Komitetem Doradczym, określonym w art. 15" zastępuje się wyrazami „Komitetem Doradczym, określonym w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 1/2003";

4. Uchyla się art. 10–25, z wyjątkiem art. 13 ust. 3, który nadal ma zastosowanie do decyzji przyjętych na mocy art. 81 ust. 3 Traktatu przed dniem stosowania niniejszego rozporządzenia, aż do wygaśnięcia tych decyzji;

5. W art. 26 skreśla się wyrazy „formy, treści i innych elementów skarg zgodnie z art. 10 wniosków zgodnie z art. 12 i w sprawie przesłuchań przewidzianych w art. 23 ust. 1 i 2'."

Artykuł 39

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 3975/87

Art. 3–19 rozporządzenia (EWG) nr 3975/87 uchyla się, z wyjątkiem art. 6 ust. 3, który nadal ma zastosowanie do decyzji przyjętych na mocy art. 81 ust. 3 Traktatu przed dniem stosowania niniejszego rozporządzenia, aż do wygaśnięcia tych decyzji.

Artykuł 40

Zmiany w rozporządzeniach nr 19/65/EWG, (EWG) nr 2821/71 i (EWG) nr 1534/91

Uchyla się art. 7 rozporządzenia nr 19/65/EWG, art. 7 rozporządzenia (EWG) nr 2821/71 i art. 7 rozporządzenia (EWG) nr 1534/91.

Artykuł 41

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 3976/87

W rozporządzeniu (EWG) nr 3976/87 wprowadza się następujące zmiany:

1. Art. 6 otrzymuje brzmienie:

„*Artykuł 6*

Komisja skonsultuje się z Komitetem Doradczym, określonym w art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzania w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu* przed publikacją projektu rozporządzenia i przed jego przyjęciem.

* Dz..U. L 1 z 4.1.2003, str. 1."

2. Uchyla się art. 7.

Artykuł 42

Zmiany w rozporządzeniu (EWG) nr 479/92

W rozporządzeniu (EWG) nr 479/92 wprowadza się następujące zmiany:

1. Art. 5 otrzymuje brzmienie:

„*Artykuł 5*

Przed opublikowaniem projektu rozporządzenia i przed jego przyjęciem, Komisja skonsultuje się z Komitetem Doradczym, określonym w art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu*.

* Dz..U. L 1 z 4.1.2003, str. 1."

2. Uchyla się art. 6.

Artykuł 43

Uchylenie rozporządzeń nr 17 i nr 141

1. Traci moc rozporządzenie nr 17, z wyjątkiem art. 8 ust. 3, który nadal ma zastosowanie do decyzji przyjętych na mocy art. 81 ust. 3 Traktatu przed dniem stosowania niniejszego rozporządzenia, aż do wygaśnięcia tych decyzji.

2. Traci moc rozporządzenie nr 141.

3. Wszelkie odniesienia do uchylonych rozporządzeń należy rozumieć jako odniesienia do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 44

Sprawozdanie o stosowaniu niniejszego rozporządzenia

Po upływie 5 lat od dnia stosowania niniejszego rozporządzenia, Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności ze stosowania art. 11 ust. 6 i art. 17.

W oparciu o to sprawozdanie, Komisja stwierdzi, czy jest właściwe proponowanie Radzie przeglądu niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 45

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.*

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 maja 2004 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 16 grudnia 2002 r.

W imieniu Rady

M. FISCHER BOEL